

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (POLITICAL SCIENCE)
EXAMINATION: MAY – 2025
SECOND SEMESTER

Subject: Political Process of Maharashtra (POLMJE-202)

Date: 26/05/2025

Total marks: 60

Time: 10.00 am to 12.30 pm

- Instructions:** 1) Attempt all Questions as per the Instructions.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Answer should be precise and to the point.

- Q. 1) Answer any TWO of the following questions in 500 words. (2X15 marks) (30)**
1) Describe the major events that led to the formation of Maharashtra in 1960.
2) What was the role of different political leaders in the 'Samyukta Maharashtra Movement'?
3) How did the 'Maratha' community come to dominate Maharashtra's politics?
- Q. 2) Answer any TWO of the following questions in 300 words. (2X10 marks) (20)**
1) Explain the evolution of 'Dalit politics in Maharashtra'.
2) How does caste-based politics affect governance in Maharashtra?
3) Describe the political significance of urbanization in Maharashtra.
- Q. 3) Answer any TWO of the following questions in 100 words. (2X5 marks) (10)**
a) How have cooperative banks contributed to Maharashtra's economic development?
b) Discuss the role of Sharad Joshi in the 'Shetkari Sanghatna Movement'.
c) How did the Shetkari Sanghatna mobilize farmers across Maharashtra?

मराठी रूपांतर

सूचना : १) दिलेल्या सूचनेनुसार सर्व प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

२) उजवीकडील तक्त्यातील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

३) उत्तरे अचूक आणि मुद्देसुद असावे.

- प्र. १) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे ५०० शब्दांमध्ये लिहा. (२ X १५) (३०)**
१) १९६० मध्ये महाराष्ट्राच्या निर्मितीस कारणीभूत ठरलेल्या मुख्य घटनांचे वर्णन करा.
२) संयुक्त महाराष्ट्र आंदोलनात विविध राजकीय नेत्यांची भूमिका काय होती?
३) मराठा समाज महाराष्ट्राच्या राजकारणात वर्चस्वस्थानी कसा आला?
- प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे ३०० शब्दात लिहा. (२ X १०) (२०)**
१) महाराष्ट्रातील दलित राजकारणाचा उत्क्रांतीशील प्रवास स्पष्ट करा.
२) जातीय राजकारण महाराष्ट्रातील शासन व्यवस्थेला कशाप्रकारे प्रभावित करते?
३) महाराष्ट्रातील नागरीकरणाचे राजकीय महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्र. ३) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे १०० शब्दात लिहा. (२ X ०५) (१०)**
अ) महाराष्ट्राच्या आर्थिक विकासात सहकारी बँकांनी कसा योगदान दिले आहे?
ब) शेतकरी संघटना आंदोलनात शरद जोशी यांची भूमिका स्पष्ट करा.
क) शेतकरी संघटनेने संपूर्ण महाराष्ट्रातील शेतकऱ्यांना कशाप्रकारे एकत्रित केले?